

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8SŽi/15/2012
Identifikačné číslo spisu:	4012200385
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2012
Meno a priezvisko:	CSc., JUDr. Eva Babiaková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:4012200385.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: F. B., bytom N., O. H., proti odporcovi: Okresný súd Nitra, so sídlom Štúrova 9, Nitra, o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu z 11. mája 2012, č. Inf 176/2012, o odvolaní navrhovateľa a X. Z. voči uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. júla 2012, č. k. 19Sp/25/2012-10, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sp/25/2012-10 z 31. júla 2012, p o t v r d z u j e .

Odvolanie X. Z. o d m i e t a .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením č. k. 19Sp/25/2012-10 z 31. júla 2012 Krajský súd v Nitre zastavil konanie o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu z 11. mája 2012, č. Inf 176/2012, vydanom podľa § 18 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“).

Skúmajúc podmienky konania pred súdom podľa § 103 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a § 104 OSP s poukazom na § 19 ods. 1, 2 veta prvá zákona o slobode informácií, dospel krajský súd k záveru, že nie je daná príslušnosť krajského súdu rozhodovať o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu vydanom v správnom konaní, odvolacím orgánom v danej veci je Krajský súd v Nitre (ako orgán správy súdov). Z tohto dôvodu krajský súd rozhodol o zastavení veci v súdnom konaní s tým, že po právoplatnosti rozhodnutia bude vec postúpená príslušnému odvolaciemu orgánu.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podali v zákonom ustanovenej lehote (§ 204 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) odvolanie navrhovateľ a X. Z.. Žiadali, aby ho Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil a vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Postup krajského súdu označil navrhovateľ za nezákonný a nespravodlivý proces, pričom vlastný výrok rozhodnutia považuje za neurčitý. Navrhovateľ tvrdí, že aj keď ho krajský súd označil v konaní ako navrhovateľa, v skutočnosti neexistuje žiaden návrh, ktorým by on inicioval začatie tohto súdneho konania, teda že neexistuje návrh, na ktorom by sa nachádzal jeho vlastnoručný podpis. Navrhovateľ uviedol, že podal návrh na začatie súdneho konania o preskúmanie siedmich rozhodnutí odporcu a neexistuje žiadne rozhodnutie súdu vo veci vylúčenia jednotlivých napadnutých rozhodnutí na samostatné konania. V odvolaní tiež navrhovateľ namieta, že krajský súd sa nevysporiadal s jeho právnou argumentáciou v návrhu, a preto nemožno napadnuté rozhodnutie považovať za presvedčivo odôvodnené. Podľa názoru navrhovateľa krajský súd koná svojvoľne a nedodríava procesný postup podľa OSP, pričom navrhovateľ poukázal na to, že súdne konanie začína na návrh podľa § 250m ods. 1 v spojení s § 79 ods. 1 OSP.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu je vydané v súlade so zákonom.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 41 ods. 2 OSP každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený.

Podľa § 250l ods. 1 OSP podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 250l ods. 2 OSP pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Podľa § 250m ods. 1 OSP konanie sa začína na návrh, ktorým je opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu.

Podľa § 250m ods. 2 OSP návrh sa podáva na príslušnom súde v lehote tridsiatich dní od doručenia rozhodnutia, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje niečo iné. Návrh je podaný včas aj vtedy, ak bol podaný v lehote na orgáne, ktorý vydal rozhodnutie. Ak rozhodnutie neobsahuje poučenie o opravnom prostriedku alebo ak obsahuje nesprávne poučenie, možno ho napadnúť do šiestich mesiacov od jeho doručenia.

Podľa § 250m ods. 3 OSP účastníkmi konania sú tí, ktorí nimi sú v konaní na správnom orgáne, a správny orgán, ktorého rozhodnutie sa preskúmava.

Podľa § 250d ods. 3 OSP súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa § 18 ods. 3 zákona o slobode informácií ak povinná osoba v lehote na vybavenie žiadosti neposkytla informácie či nevydala rozhodnutie a ani informáciu nesprístupnila, predpokladá sa, že vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informáciu. Za deň doručenia rozhodnutia sa v tomto prípade

považuje tretí deň od uplynutia lehoty na vybavenie žiadosti (§ 17).

Podľa § 17 ods. 1 zákona o slobode informácií žiadosť o sprístupnenie informácií povinná osoba vybaví bez zbytočného odkladu, najneskôr do ôsmich pracovných dní odo dňa podania žiadosti alebo odo dňa odstránenia nedostatkov žiadosti podľa § 14 ods. 2 a 3 a do 15 pracovných dní, ak sa sprístupňuje informácia nevidiacej osobe v prístupnej forme podľa § 16 ods. 2 písm. a/, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 19 ods. 1 zákona o slobode informácií proti rozhodnutiu povinnej osoby o odmietnutí požadovanej informácie možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia alebo márneho uplynutia lehoty na rozhodnutie o žiadosti podľa § 17. Odvolanie sa podáva povinnej osobe, ktorá rozhodnutie vydala alebo mala vydať.

Podľa § 19 ods. 2 zákona o slobode informácií o odvolaní proti rozhodnutiu povinnej osoby rozhoduje nadriadený povinnej osoby, ktorá vo veci rozhodla alebo mala rozhodnúť. Ak ide o rozhodnutie obecného úradu, o odvolaní rozhoduje starosta obce (primátor). Proti rozhodnutiu ústredného orgánu štátnej správy možno podať rozklad, o ktorom rozhoduje vedúci ústredného orgánu štátnej správy.

Podľa § 19 ods. 4 zákona o slobode informácií rozhodnutie o odmietnutí žiadosti možno preskúmať v súdnom konaní podľa osobitného zákona.

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len "rozhodnutie správneho orgánu").

Ustanovenie § 41 ods. 2 OSP predstavuje interpretačné pravidlo, ktoré umožňuje vykonať posúdenie podania tak, aby bol jeho výklad zodpovedajúci vôli tej osoby, ktorá daný úkon podáva. Každý procesný úkon sa posudzuje podľa jeho skutočného obsahu, aj keď je nesprávne označený. Súd môže postupovať podľa tohto ustanovenia, ak je z obsahu podania nad všetky pochybnosti zrejmé, o aký procesný úkon v skutočnosti ide.

Navrhovateľ sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného odporcom v správnom konaní podľa zákona o slobode informácií. Z ustanovenia § 19 ods. 1 zákona o slobode informácií vyplýva, že odvolanie proti rozhodnutiu o neposkytnutí požadovanej informácie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia, a to subjektu (povinnej osobe), ktorý rozhodnutie vydal.

Keďže štátne orgány môžu konať len na základe ústavy v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, prvostupňový súd nemal inú možnosť, ako rozhodnúť o zastavení konania a postúpení veci orgánu oprávnenému vo veci konať a rozhodnúť. Sudy v správnom súdnictve rozhodujú v konaní podľa tretej hlavy piatej časti OSP len v prípadoch, kedy tak zákon výslovne ustanoví.

V tomto prípade odporca - Okresný súd Nitra, nevystupuje ako orgán súdnej moci, ale má postavenie povinnej osoby podľa zákona o slobode informácií, teda orgánu verejnej správy.

Navrhovateľ napadol prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu, proti ktorému je podľa § 19 zákona o slobode informácií prípustné odvolanie, o ktorom rozhodne príslušný odvolací orgán v správnom konaní. Sudy nemajú právomoc napadnuté prvostupňové rozhodnutie v rámci správneho súdnictva preskúmať, pretože zo zákona o slobode informácií im takáto právomoc nie je daná.

Ako už bolo uvedené, sudy rozhodujú o opravných prostriedkoch proti správnym rozhodnutiam v

prípadoch, ak to ustanovuje osobitný zákon (§ 250l ods. 1 veta prvá OSP). Ide o princíp tzv. pozitívnej enumerácie na rozdiel od konania podľa druhej hlavy piatej časti OSP, kde súdy rozhodujú na základe generálnej klauzuly s negatívnou enumeráciou. V prejednávanom prípade zákon nestanovil, že by bolo možné predmetné rozhodnutie preskúmať postupom podľa tretej hlavy piatej časti OSP. Zákon o slobode informácií stanovil, že prvostupňové rozhodnutia o odmietnutí poskytnutia požadovaných informácií preskúmava nadriadený orgán povinnej osoby, v tomto prípade je na rozhodnutie o odvolaní príslušný Krajský súd v Nitre, ktorý však, podobne ako odporca, nekoná z pozície orgánu súdnej moci, ale správny orgán - nadriadený povinnej osoby (§19 ods. 2 zákona o slobode informácií). Až následne, jeho druhostupňové správne rozhodnutie bude možné preskúmať súdom postupom podľa druhej hlavy piatej časti OSP (konanie o žalobách proti právoplatným rozhodnutiam správnych orgánov).

Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej konštantnej judikatúre uviedol, že právo na spravodlivý súdny proces neznamena nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Z opačného pohľadu možno povedať, že neúspech v súdnom konaní nemožno považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony (I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, I. ÚS 59/04).

Podľa § 103 OSP kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 OSP ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. Ak vec nespadá do právomoci súdov alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu; právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú pritom zachované.

Prvostupňový súd správne uviedol, že o odvolaní proti rozhodnutiu povinnej osoby (odporcu) rozhoduje odvolací orgán, ktorým je v tomto prípade Krajský súd v Nitre ako správny orgán. Vzhľadom na ustanovenia § 19 ods. 1, 2 zákona o slobode informácií rozhodnutie o opravnom prostriedku (odvolaní) proti rozhodnutiu odporcu vydanému podľa zákona o slobode informácií nie je daná právomoc súdu rozhodovať o podanom odvolaní (opravnom prostriedku) navrhovateľa. Krajský súd správne postupom podľa § 104 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP predmetné konanie zastavil a vec postúpil príslušnému orgánu na konanie a rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na to, že osobitný zákon (zákon o slobode informácií) jednoznačným spôsobom ustanovil lehoty na podanie odvolania proti prvostupňovému rozhodnutiu (§ 19 ods. 1 veta prvá), ďalej jednoznačným spôsobom ustanovil, komu sa má odvolanie podať (§ 19 ods. 1 veta druhá), a kto o podanom odvolaní rozhoduje (§ 19 ods. 2) konanie o podanom opravnom prostriedku navrhovateľa nespadá do právomoci súdov a konaniu na súde má predchádzať iné konanie (§ 104 ods. 1 OSP).

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR súdy môžu konať len na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Vzhľadom na uvedené, pokiaľ súd prvého stupňa zistil, že v danej veci nemá dostatok právomoci na konanie o návrhu žalobcov v zmysle vyššie citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, nebol oprávnený o tomto návrhu konať. Spôsobilým a do právomoci súdu patriacim bude až rozhodnutie druhostupňového správneho orgánu o odvolaní vydané v správnom konaní.

S poukazom na uvedené ustanovenia zákonov prvostupňový súd postupoval správne, keď konanie vo veci preskúmania napadnutého rozhodnutia zastavil a súčasne rozhodol o postúpení veci odvolaciemu správne orgánu.

Najvyšší súd upozorňuje na to, že súdy skúmajú svoju právomoc skôr, ako začnú vo veci konať a ich právomoc na konanie musí byť v právnom predpise uvedená pozitívne. Občiansky súdny poriadok a ani iný právny predpis však neobsahuje ustanovenie, podľa ktorého by súd mohol v rámci tretej hlavy piatej časti OSP preskúmavať prvostupňové rozhodnutia vydané podľa zákona o slobode informácií. Preto

nebolo možné prejednať návrh navrhovateľa zo 6. júna 2012 podľa tretej hlavy piatej časti OSP, tak ako sa dožadoval navrhovateľ v návrhu, ale jeho podanie muselo byť postúpené na vybavenie podľa príslušných ustanovení zákona o slobode informácií.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť súdu skúmať najprv podmienky, za ktorých môže súd vo veci konať, krajský súd dodržal tento postup a dospel k správneému záveru, že tieto podmienky za súčasného stavu správneho konania nie sú dané, a z toho dôvodu sa ani nemohol vo svojom rozhodnutí zaoberať konkrétnymi námietkami navrhovateľa ohľadne postupu a rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu.

Pokiaľ navrhovateľ vyslovil pochybnosti o postavení svojej osoby ako navrhovateľa v tomto konaní, najvyšší súd poukazuje na jeho návrh zo dňa 6. júna 2012 (nazvaný ako Opravný prostriedok proti prvostupňovým rozhodnutiam správneho orgánu podľa § 250l až 250s OSP), ktorým sa domáhal preskúmania siedmych rozhodnutí vydaných postupom podľa zákona o slobode informácií a medzi napadnutými rozhodnutiami je nepochybne aj rozhodnutie č. Inf 176/2012 z 11. mája 2012, ktoré je predmetom konania vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 19Sp/25/2012. Neexistujú preto žiadne pochybnosti o tom, že navrhovateľ sa domáhal preskúmania rozhodnutia č. Inf 176/2012 z 11. mája 2012 a krajský súd s ním konal ako s navrhovateľom v súlade s ustanoveniami OSP. Skutočnosť, že krajský súd koná o každom navrhovateľom napadnutom rozhodnutí v samostatnom konaní, žiadnym spôsobom neovplyvňuje zákonnosť súdneho konania. Je výlučne v kompetencii krajského súdu, akým spôsobom upravia v tomto smere vedenie konania, pričom je dôležité zdôrazniť, že krajský súd svojím postupom navrhovateľa nijakým spôsobom nezaťažil ani ho neukrátil na jeho právach.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 OSP rozhodnutie Krajského súdu v Nitre, č. k. 19Sp/25/2012-10 z 31. júla 2012 ako vecne správne potvrdil.

Podľa § 201 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník.

Podľa § 218 ods. 1 písm. b/ OSP odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

X. Z., ktorý podal odvolanie proti uzneseniu krajského súdu spoločne s navrhovateľom, nebol, ako to vyplýva z predloženého spisového materiálu, účastníkom konania vedeného na krajskom súde a neprislúcha mu ani právo vedľajšieho účastníka podať odvolanie.

Preto najvyšší súd s poukazom na § 201 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP odvolanie X. Z. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre, č. k. 19Sp/25/2012-10 z 31. júla 2012 ako podané neoprávnenou osobou odmietol (§ 218 ods. 1 písm. b/ OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250k ods. 1 OSP a § 250l ods. 2 OSP a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže navrhovateľ v odvolacom konaní nemal úspech a odporcovi ani X. Z. náhrada trov konania zo zákona neprislúcha.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.